RAKÁRIK 2
obecné noviny do každej rodiny 2014
ŠTVRŤROČNÍK O DIANÍ V MEDZIBRODE
ZADARMO DO KAŽDEJ DOMÁCNOSTI

Okresná súťaž hasičských družstiev

Vážení spoluobčania,

v roku 2014 ubehlo 90 rokov od založenia dobrovoľného hasičského zboru v našej obci. Hasičstvo prešlo počas týchto rokov rôznymi zmenami. Vymenilo sa niekoľko generácií ale aj technika, s ktorou dnes pracujeme. Heslo „Bohu na slávu a ľuďom na pomoc“ však platí stále.

Práve pri tejto príležitosti sa 14. júna 2014 konala na našom ihrisku okresná súťaž hasičských družstiev. Zúčastnilo sa jej 33 družstiev.

Po prezentácii sa zástupcom OV DPO, starostom obcí i všetkým súťažiacim prihovoril náš pán starosta Ing. Svetlík. Vo svojom príhovore vyzdvihol prácu a pomoc hasičov v každej obci, za ktorú sa im zároveň aj poďakoval. V závere poprial súťažiacim veľa zdaru a úspechov počas celej súťaže.

Riaditeľka OV DPO pani Anka Matalová pri tejto príležitosti do rúk predsedníčky medzibrodského DHZ pani Romančíkovej a veliteľa pána Švajčiaka odovzdala pre našu organizáciu ocenenie „Za príkladnú prácu“. Nakoniec vyzvala prítomných, aby sa odobrali na plnenie úloh k jednotlivým stanovištiam.

Súťažilo sa v 3 disciplínach: požiarny útok s vodou, štafeta 4 x 50 m a súťaž jednotlivcov pre získanie výkonnostnej triedy.

Najlepšie sa umiestnil DHZ z Hronseku, ktorý po sčítaní všetkých časov z disciplín získal 1.miesto a aj putovný pohár.

Naši chlapci sa umiestnili na 14. mieste. Aj keď veľa námahy vynaložili na zabezpečenie a priebeh súťaže, dokázali sa umiestniť v prvej polovici.

Chceme sa touto cestou poďakovať nielen nášmu súťažnému družstvu, ale aj všetkým tým ženám a mužom, ktorí nám pomohli zabezpečiť zdarný priebeh súťaže a hlavne pánovi starostovi, ktorý nám zabezpečil všetko, o čo sme ho požiadali. Ďakujeme aj spoluobčanom, ktorí aj keď nebolo také počasie, aké by sme chceli, prišli povzbudiť súťažiacich. Ešte raz srdečná vďaka.

Výbor DHZ Medzibrod

Vážení spoluobčania,

opäť sa Vám prihováram prostredníctvom nášho Rakárika. Verím, že jeho druhé tohtoročné vydanie máte už všetci doma. Samozrejme, tak ako vždy, so zaujímavými článkami a pestrými informáciami zo života obce a jej občanov.

V mojom príspevku Vás chcem informovať o zrealizovaných činnostiach v prvom polroku 2014 a zámeroch obecného úradu do ďalších mesiacov. Prvou stavebnou akciou v tomto roku bola úspešne prevedená oprava chodby v kultúrnom dome spojená s novou elektroinštaláciou týchto priestorov. Týmito prácami sme ukončili postupné štvorročné zveľaďovanie hlavných vnútorných priestorov nášho kultúrneho stánku, ktorý možno dnes označiť za skutočne dôstojné reprezentačné miesto Medzibroďanov. Havarijný stav sociálnych priestorov v kabínach TJ nás prinútil vykonať stavebné úpravy v šatniach a miestnostiach na sprchovanie. Montážou zmiešavacích ventilov sme navyše dosiahli úsporu vody i tepla pri použití len jedného potrebného plynového ohrievača na ohrev vody. Ďalšie úspory na energiách v tejto obecnej budove sme získali výmenou starých okien, ktoré už vypadávali z rozpadnutých rámov. Najrozsiahlejšou akciou v tomto roku, mimochodom ktorej cieľom je tiež dosiahnuť nemalú úsporu na energii, je výmena svietidiel verejného osvetlenia v našej obci.

Akcia sa realizuje v týchto dňoch a ukončenie predpokladáme do konca augusta 2014. O stave verejného osvetlenia som Vás informoval v predchádzajúcom čísle Rakárika. Na 3. riadnom zasadnutí obecného zastupiteľstva bola schválená výmena a doplnenie LED svietidiel pri Hlavnej ceste a žiarivkových svietidiel na osvetlenie ostatných miestnych komunikácií v obci. Chcem zdôrazniť, že i pri navýšení počtu svetelných bodov bude úspora na spotrebe energii predstavovať cca 40–50 %. Predpoklad dosiahnutých úspor pri navrhovanom spôsobe činí cca 5 000 € za rok (za zníženú spotrebu a zníženú cenu elektrickej energie). Možno konštatovať, že náklady na výmenu svietidiel by sa nám mali vrátiť do 4 rokov. Tieto ušetrené finančné prostriedky bude možné každoročne použiť na rôzne investičné zámery obce. Okrem ekonomického prínosu je nemenej dôležitý i prínos estetický a hlavne kvalitatívno-bezpečnostný s rovnomernejším osvetlením komunikácií na oveľa vyššej úrovni. Paralelne bude v najbližších týždňoch prebiehať i samostatná investičná akcia a to nové verejné osvetlenie s vybudovaním rozvádzača a stĺpov so svietidlami, ktoré určite poteší prvých obyvateľov obytného súboru IBV Dúbrava.

Mnohých čitateľov Rakárika bude iste zaujímať, čo sa v obci pripravuje riešiť v druhom polroku 2014. Prioritou pre toto obdobie a zámerom obecného úradu je zlepšenie infraštruktúry našich miestnych komunikácií. Z dôvodu najvyššieho stupňa poškodenia bude asfaltový koberec položený na časti ulice Pri ihrisku od domu p. Szombathovej po dom p. Frgelca a ulici Dúbrava. Na základe častej poruchovosti vodovodu na ulici Dúbrava sme požiadali Stredoslovenské vodárne a.s. o výmenu potrubia. Naša opakovaná žiadosť bola napokon odsúhlasená a vodné práce by sa mali zrealizovať v letných mesiacoch pred samotnou opravou cesty, ktorú plánujeme začiatkom štvrtého kvartálu. Do konca roka by sme chceli stihnúť zrealizovať aj odvodnenie časti ulíc Niva a Hlavná ulica. Navyše na Hlavnej ulici bola po našich opakovaných žiadostiach zaradená do plánu bežnej údržby i výmena bezpečnostných zvodidiel od domu p. Štrica po križovatku Hlavnej cesty s ulicou Pod kostolom. Výmenu zabezpečí správca cesty banskobystrická regionálna správa ciest v časovom horizonte dvoch mesiacov. Uvedené akcie budú patriť medzi najnákladnejšie v 2. polroku, ďalšie menšie aktivity budú limitované reálnym stavom financií. O tom, ako sa nám ich podarí realizovať, budete informovaní v ďalších vydaniach Rakárika.

Dovtedy Vám želám, aby ste prichádzajúce letné prázdniny a slnečné dovolenkové obdobie využili na zrelaxovanie, oddych v kruhu rodiny, blízkych a priateľov. Je mnoho krásnych kútov doma i v cudzine. Preto nech „Malta“ nevyčerpá všetky Vaše voľné dni.

Ing. Pavol Svetlík, starosta obce

Spoločenské okienko

Opustili nás:
Katarína Strmeňová (34)
Eva Cuperová (71)
Anna Jančiarová (88)
Róbert Sokol (50)
Viliam Bacúlik (91)
Lukáč Zázrivec (82)

Narodili sa:
Dominik Englér
Marek Plavec
Leo Lehotský
Eliška Kružliaková

Do stavu manželského vstúpili:
Peter Kováč a Andrea Haviarová
Martin Pagáč a Lucia Živorová
Peter Sekereš a JUDr. Andrea Sokolová

Správy z farnosti Medzibrod

V našej farnosti sa dňa 11. mája 2014 uskutočnila slávnosť Prvého svätého prijímania. Prvoprijímajúcich detí, ktoré prvýkrát prijali Spasiteľa v Eucharistii, bolo trinásť. Na túto chvíľu sa spolu s rodičmi pripravovali celý rok. Zapájali sa do rôznych aktivít vo farnosti ako boli detský spevokol pod vedením p. Anny Padúchovej a eRko stretnutia pod vedením Magdalény Kartáčovej. Celú prípravu zavŕšili svojou prvou svätou spoveďou, ktorou sa pripravili na prijatie Eucharistie. O dobrý priebeh prvého svätého prijímania sa zaslúžili rodičia prvoprijímajúcich detí a pani učiteľka Katka Luptáková, ktorá s deťmi nacvičila liturgiu. Slávnosť prvého svätého prijímania bola umocnená aj organovou hrou p. Aleša Solárika a spevom prvoprijímajúcich detí. Na druhý deň sa na fare uskutočnilo stretnutie s prvoprijímajúcimi deťmi a ich rodičmi, kde sme pri malom občerstvení a rozhovoroch strávili pekné popoludnie.

Naša farnosť mala 18. mája 2014 veľký sviatok. Slávila slávnosť sv. Jána Nepomuckého, ktorý je patrónom farnosti Medzibrod. Keďže v našej farnosti máme dva liturgické priestory zasvätené sv. Jánovi Nepomuckému, samotné slávenie sme rozdelili do dvoch dní. V piatok prebehlo slávenie sv. omše v malej kaplnke sv. Jána Nepomuckého, ktorú celebroval d. p. Štefan Fábry, kaplán z Konskej zo Žilinskej diecézy. Nedeľnú slávnostnú svätú omšu, ktorá bola vo farskom kostole celebroval Mons. Jaroslav Pecha, dekan z Banskej Bystrice – mesto. Pri oboch sv. omšiach si veriaci uctili relikvie sv. Jána Nepomuckého, ktoré naša farnosť vlastní. Po tejto slávnostnej sv. omši sa v priestoroch farského úradu konalo tzv. agapé, na ktoré boli pozvaní obyvatelia našej obce Medzibrod, a na ktoré prišli kňazi z okolitých farností dekanátu Slovenská Ľupča. Grécke slovo „agapé“ – hody lásky, znamenalo v prvotnej Cirkvi pomenovanie spoločného stolovania kresťanov, ktoré sa konalo v súvislosti so slávením Eucharistie. Tento pekný zvyk sa už v časoch apoštolov zavrhol, aby viac vyniklo jej slávenie. V našich časoch je agapé spojené so slávením patróna obce. Prvé agapé v našej obci sa uskutočnilo už minulý rok a tento sme ho zrealizovali už vo väčšom za pomoci mnohých farníkov, ale aj mnohých sponzorov z Medzibrodu. Slávnostné nedeľné popoludnie bolo nakoniec zavŕšené organovým koncertom, na ktorom účinkovali profesorka Žilinského konzervatória Marta Gáborová – organ, Magdaléna Kartáčová – organ a Katarína Plachá – spev.

Ďalšou slávnosťou v našej farnosti bola birmovka, ktorá sa uskutočnila 1. júna 2014. Sviatosť birmovania našim 11 birmovancom prišiel vyslúžiť banskobystrický generálny vikár Mons. Branislav Koppal. Slávnosť sa niesla v pokojnom duchu a vrúcnej modlitbe, kde sme vyprosovali pre birmovancov dary Ducha Svätého. Naši birmovanci sa pripravovali na prijatie darov Ducha Svätého od marca minulého roka. Pravidelne sa zúčastňovali sa na katechézach vo fare a celú svoju prípravu zavŕšili trojdňovou duchovnou obnovou na Močiari v Štiavnickýcvh vrchoch v dome sv. Františka, ktorú viedol d. p. Branislav Dado, farár z farnosti Santovka.

V nedeľu 22. júna 2014 sme v našej obci Medzibrod slávili slávnosť Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi, pri ktorej sa konala procesia Božieho tela. Pôvod slávenia sviatku je datovaný do druhej polovice 11. storočia. Sviatok Božieho tela pápež Urban IV. schválil 11. 8. 1264 a určil, aby sa v celej Cirkvi slávil vždy vo štvrtok po slávnosti Najsvätejšej Trojice. Pri tejto slávnosti sa konali veľké procesie s Eucharistiou, ktorej sa okrem duchovenstva zúčastňovali obyvatelia všetkých stavov miest, kde sa aktuálne konali. Samotný sprievod je pripomienkou, že Boh je medzi nami a vedie nás ku konečnému cieľu do nebeského Jeruzalemu. Cieľom oslavy Božieho tela je upevniť vieru v reálnu prítomnosť Krista v Eucharistii, podnietiť veriacich k dôvernému prilipnutiu ku Kristovi a vytvoriť tak jednotu Božieho ľudu už tu na zemi. Pri slávnostnej sv. ▶

omši účinkoval farský spevokol pod vedením Adriany Škrváňovej, ktorá spievala aj ako sólistka, naša organistka Magdaléna Kartáčová a speváčka Katarína Plachá. Samotnú procesiu Božieho tela svojou hrou sprevádzala veriacich k jednotlivým pripraveným piatim oltárikom Dychová hudba Selčianka z Banskej Bystrice pod vedením Martina Brhlíka.

Touto cestou by som chcel poďakovať všetkým farníkom, rodičom, deťom, sponzorom, jednoducho všetkým, ktorí pomohli pri organizovaní spomínaných slávností.

Martin Uhrík, farský administrátor

Po partizánskych chodníkoch

Blížil sa 1. jún - sviatok detí, a naša ZO SZPB v Medzibrode pripravila pre žiakov tunajšej ZŠ akciu s názvom „Po partizánskych chodníkoch.“

Všetko sa začalo 30. mája v budove školy. Po divadelnom predstavení sa deťom prihovoril Ing. J. Pacek – porozprával im o SNP - jeho význame a úlohe. Členky miestneho Červeného kríža, pani A. Sokolová a pani N. Klimentová, žiakom predviedli názornú ukážku poskytnutia prvej pomoci. Deti so záujmom sledovali, ako sa dá čo najrýchlejšie pomôcť zranenému. Potom prišla na scénu cesta po partizánskych chodníkoch. Spolu s pani Piliarovou a pani učiteľkami sa deti vybrali podľa pripraveného plánu na bojovú akciu, a hoci im počasie veľmi neprialo, predsa prišli do cieľa, ktorým bolo ihrisko TJ. Okolo obeda prišla sanitka rýchlej záchrannej pomoci so zapnutým majákom. Deti ju s krikom privítali a boli zvedavé, čo im predvedú profesionálni záchranári. No a tí sa hneď pustili do práce, vybrali lehátko a ukázali im, ako sa má ranený správne uložiť, ako mu treba pomôcť, ako zavolať záchrannú službu a trochu ich aj vyskúšali, či deti vedia, čo majú robiť, ak sa stane niečo zlé. Potom ich čakali súťažné disciplíny, hod granátom na cieľ a beh na 60 m. Niektorým sa darilo viac, niektorým menej a tí najšikovnejší boli odmenení diplomom a vecným darčekom, ktorý sponzoroval pán J. Obuch – ďakujeme mu.

A tu sú naši víťazi:

Beh na 60 m:
I. miesto: Samko Svetlík (11,20 sek.)
II. miesto: Martin Suja (11,98 sek.)
III. miesto: Martin Šalko (12,23 sek.)

Hod granátom na cieľ:
I. miesto: Sofia Švajková (27,5 m)
II. miesto: Kiko Kulfas (25,0 m)
III. miesto: Dodo Šalko (23,0 m)

No a nakoniec, aby malí partizáni neboli hladní, dostali guláš, ktorý rozvoniaval už od rána a deti sa dali s chuťou do jedla. Dúfame, že im chutilo a že sa o rok opäť stretneme. Dovidenia!

výbor ZO SZPB, Medzibrod

Detská túžba

Chameleón je veľmi výnimočný tvor. Má hneď niekoľko zvláštností, ktorými sa odlišuje od ostatných zvierat. Pohyblivé oči, meniacu sa farbu kože, dlhý skrútený chvost a ešte dlhší jazyk. Jedným z chovateľov, ktorým chameleón učaroval je aj Ľubomír Rabatin. V Medzibrode žije so svojou rodinkou tretí rok a podkrovie ich domu obývajú práve tieto živočíchy.

Čo je na chameleónovi také vábivé?

Tieto zvieratá nie sú na hranie, na maznanie, oni sami nevyhľadáva ľudský kontakt. Pre chovateľa je to pastva pre oči a dušu, pozorovať ho ako lezie, loví... je to radosť z dosiahnutého potomstva, pretože je to naozaj výnimočný živočíšny druh. Na jednej strane sú úplne hluché a cítia len vibráciami. Ale ich zrak je najvyvinutejší z celej živočíšnej ríše. Veľké vypuklé oči majú uložené na boku hlavy a môžu s nimi nezávisle hýbať do všetkých strán. To im umožňuje pozorovať okolie v rozmedzí 360 stupňov a vidia súčasne dva obrazy, ktoré si pri zaostrení na korisť vedia spojiť do jedného. Oko je chránené dolným a horným viečkom. Na hlave môžu mať rôzne ozdoby – výrastky, rohy alebo aj celú helmu. Potravu lovia vymrštením dlhého jazyka. Koniec jazyka je ukončený svalom v tvare chobota, ktorý pri náraze na korisť vytvorí akýsi podtlak a následne ju vtiahne do papule. To celé trvá len 1/20 sekundy a odfotiť túto parádu je veľký problém. Zdravý jedinec má jazyk v dĺžke až 1,5-násobku celého tela bez chvosta. Silná papuľa má stisk, ktorým dokáže rozdrviť lebku myši. Telo má bočne sploštené, s výraznými rebrami a chrbticou. Ukončené je silným chvostom, ktorý vie zrolovať do špirály a slúži im na uchopenie ako piata noha. Prsty na nohách im zrastajú do skupín po dvoch a troch, ukončené pazúrmi a tvoria akoby také kliešte. To im uľahčuje lezenie po stromoch a konároch. Najkrajšou jeho zvláštnosťou je šupinatá koža, ktorá mení farbu. Má na to vplyv veľa faktorov: prostredie, teplota, ročné obdobie. Je to signál ich momentálneho stavu a nálady, dokonca sa pomocou sfarbenia dorozumievajú. Vie sa zmeniť v rýchlosti niekoľkých sekúnd. Chameleóny sa ako aj ostatné plazy zvliekajú z kože. Stane sa to vtedy, keď im je už malá. Teda podľa rýchlosti rastu sa mláďatká zvliekajú aj každý týždeň, dospelé niekoľkokrát za rok. Keď im suchá stará koža opadáva, sú takí nepekní až strašidelní.

Aké druhy teraz chováte?

Na svete je dnes známych viac ako 150 druhov a predpokladá sa, že sú ešte nové druhy nám neznáme. Žijú skoro všade - v džungli, v polopúšti, v horách... Vzácne pre nás chovateľov sú tie, ktoré sa v zajatí ťažko rozmnožujú. Sú to hlavne horské chameleóny a chameleóny, ktoré potrebujú vysoký podiel UV žiarenia. Ale celkom dobrú úspešnosť odchovu majú Jemenské chameleóny. Momentálne odchovávam druhy z Jemenu a Madagaskaru. Kúpil som ich na burze. Pri chove je dôležité zachovať genetickú výbavu a preto pravidelne „dopĺňať a miešať novú krv“. Zabezpečiť zdravý odchov sa podarí len do dvoch generácií, potom hrozí degenerácia. Mláďatká sú síce životaschopné, ale neschopné sa ďalej rozmnožovať. Najlepšie je kúpiť si nového jedinca od ľudí, čo priamo odchytávajú zvieratá vo voľnej prírode. Majú na to legálnu licenciu a dovážajú ich väčšinou do Čiech a do Nemecka. Tam je záujem o chovateľstvo oveľa väčší ako u nás. Dobre živený jedinec sa môže v zajatí dožiť aj sedem rokov. Vo voľnej prírode určite menej, pretože je súčasťou potravinového reťazca.

Je rozmnožovanie komplikované?

Ako je to už v prírode dané, samec je ten väčší, silnejší, krajšie sfarbený a má aj okrasné prvky. Samica je schopná aj dvoch troch znášok do roka. Vie, že rozmnožovanie ju oslabuje a skracuje jej život a preto sa mu vlastne akoby vyhýba. Párenie potom vyzerá dosť nepekne až násilne. Oplodnená samica približne po mesiaci nakladie vajíčka do jamy v zemi a zahrabe ich. Tu prečkajú potrebnú dobu vývinu 5 až 24 mesiacov v závislosti od druhu, je to úplne rozdielne. Vajíčka nemajú klasickú škrupinu ale kožovitý obal a v priebehu vývinu narastú o dvojnásobok. Asi 2-3 týždne pred vyliahnutím obal spriesvitnie a to je signál blížiaceho sa narodenia. Vyliahnuté mláďatká sa musia vyhrabať zo zeme na povrch - to je taká ich prvá selekcia v živote - prežijú len tie najsilnejšie jedince. Takto to prebieha v ich prirodzenom prostredí. V teráriu samička nakladie tiež vajíčka do zeme, v priemere 30 ks, ale potom ich preložím do krabice s perlitom, čo slúži ako inkubátor. Udržujem ich pri teplotách od 18 do 26 stupňov v závislosti od druhu. No často je to hotová alchýmia. Percento vyliahnutých závisí od množstva ▶

faktorov: genetika, teplota, vlhkosť, striedanie zimných a teplých období. Naposledy sa podarilo z 22 vajíčok prežiť len trom malým. Sú hneď samostatné a schopné prijímať potravu. Treba ich ale oddeliť od dospelých, lebo by ich mohli zožrať. Chcem si zadovážiť prístroj na meranie vibrácií, akoby také malé sono a hneď budem vedieť, či si vajíčko zaslúži ďalšiu starostlivosť, alebo ho vyhodiť.

Aby rástli potrebujú dobre papať. Čo všetko?

Chameleóny sú hmyzožravce. Potrebujú výživnú a pestrú potravu počas celého dňa. Vodu pijú len olizovaním kvapiek z listov. Preto je veľmi dôležité časté pravidelné rosenie. Tieto zvieratká nenaučíte piť vodu z misky a ich dehydratácia sa prejaví veľmi zreteľne – normálne vypuklé oči má zatiahnuté. No s potravou je to tak, že jej zaobstaranie zaberie vlastne polovicu času venovanú chameleónom. Jasné, že jednoduchšie by bolo všetko si kúpiť, ale to by som sa nedoplatil. Takže všetko čo im chutí, chovám doma v plastových boxoch. Všetko – muchy, svrčky, koníky, modlivky. Lietajúci hmyz ako napr. saranča (kobylky z Madagaskaru) a karibské zelené šváby vedia lietať, takže musia žiť v uzatvorených boxoch. Nelietavý hmyz možno chovať v otvorených plastových boxoch, pretože nevedia liezť po hladkých povrchoch. Ale ak ma už niekto videl, ako sa naháňam po lúke so sieťkou, tak to chytám lúčne koníky. Je to najkvalitnejší hmyz, obsahuje pele a iné dôležité vitamíny veľmi potrebné hlavne pre rast mláďat. Potrebujú ešte pridávať do stravy vitamín D a vápnik. Ak sa mi doma potravu nedarí dochovať, kupujem ju od ľudí – chovateľov zaoberajúcich sa len hmyzom. Doprajem im aj motýle. Pani, ktorá ich chová a predáva väčšinou pre romantických novomanželov, bola veľmi sklamaná pri predstave, ako skončia jej miláčikovia.

Je vybavenie terária náročné?

Každý chovateľ chce pre svoje zvieratá vytvoriť len tie najlepšie podmienky. Priblížiť sa čo najviac ich prirodzeným podmienkam. Chameleón je označovaný za stromové zviera, žije v korunách. Teda aj terárium musí byť orientované na výšku, aby sa cítil aj v zajatí bezpečne a dobre. Potrebujú liezť a na to sú dobré konáre a vetvy s výraznou kôrou. Dotvoriť im priestor treba zelenými črepníkovými rastlinami. Najdôležitejšie sú ale svetlo, teplo a UV žiarenie, ktoré by mali byť presne ako jeho v domovskej krajine.

Chameleóny nie sú bežní domáci miláčikovia. Ako ste sa k nim dostali?

Ako väčšine malých chlapcov aj mne učarili dinosaury. Odtiaľ potom prešiel záujem k jašterom a plazom. Rodičia mi však takéhoto zvera nedovolili priniesť domov. Moja túžba trvala dlho, bola veľká a preto som si za prvé našetrené peniaze chameleóna kúpil. Dnes je tomu 7 rokov čo sa im venujem, stali sa súčasťou našej rodiny. Momentálne rozbieham nový projekt: sledovanie autentického života chameleónov naživo cez IP kamery. Mojim snom je presťahovať projekt do južnej Európy alebo Afriky, kde sú na to vhodnejšie klimatické podmienky. Veď ako sa vraví – odvážnemu šťastie praje.

-ks-

Lišaj lipkavcový

Lišaje patria k veľmi pekným a dekoratívnym nočným motýľom, z ktorých majú mnohé exotický vzhľad a zafarbenie.

Aj keď patria do skupina tzv. nočných motýľov, niektoré z nich možno pozorovať aj cez deň, hlavne pri saní nektáru. Ja som tento druh lišaja pozoroval a fotil na pekných kosných lúkach pod Vyvieranicou a to tento rok, ako i v minulosti. Nejedná sa o veľmi vzácny či zriedkavý druh. Vyskytuje sa v Európe až po polárny kruh a ďalej v Ázii či Severnej Amerike.

Keďže jeho živnou rastlinou (rastlina ktorú požierajú húsenice pri vývoji) je kyprina úzkolistá a lipkavce, vyskytuje sa v málopočetných populáciách na lúkach, okrajoch lesov, či záhradách, kde tieto druhy rastú. Samozrejme že imága (dospelé jedince) zaletia aj ďalej od týchto biotopov.

Dospelé jedince týchto motýľov lietajú v našich podmienkach od mája do júla a v priaznivých rokoch sa môže vyvinúť aj druhá generácia. Je to stredne veľký motýľ pričom dĺžka predných krídel je do 4 cm. Telo ako u všetkých lišajov je masívne a pevné. Sfarbenie celého motýľa je hnedozelené s výraznou kresbou, s výnimkou zadných krídel, ktoré sú červené s čiernym pruhom. U pekných čerstvo vyliahnutých motýľov sa dajú pozorovať aj namodralé pruhy chĺpkov medzi článkami bruška. Obdobne ako lišaj mliečnikový či lišaj pávooký aj lišaj lipkavcový môže výraznú farbu a kresbu zadných krídel používať ako výstražnú reakciu pri vyrušení.

text a foto Paľo Kostúr

„Všetko, čo naozaj potrebujem vedieť, som sa naučil v materskej škole.“ *(Robert Fulghum)*

Máme radi príbehy, rozprávky i výlety, všeličo sme sa už naučili, všeličo sme zažili. Nakuknite medzi nás:

Marec: *Zavčas rána na svite na oblohe zažiarilo čudo farbou pokryté. Dúha je to, koľká krása! Slniečko sa zobudilo, svoje lúče rozhodilo, po krajine pozerá sa. Tam, kde v tráve rosa skvie sa – polia, lúky, lesy – raj! Stojí domček – škôlka je to. Rýchlo sa tam ponáhľaj! Žabky, rybky, motýliky, už ich je tam akurát, balón z dúhy vyrobili, pridaj sa k nám kamarát...*

V mesiaci marec bol *zápis do našej materskej školy*. V novom školskom roku k nám pribudnú ďalší noví kamaráti a veľmi sa už na nich tešíme.

Dieťa sa po príchode do škôlky väčšinou nechá po krátkom čase od smútku odpútať a veľmi rýchlo si zvykne na novú situáciu.

Čo by som mal/a vedieť, aby som bol/a šikovným škôlkarom?

- vedieť sa zahrať s novými kamarátmi,
- pýtať sa na WC,
- obliecť a vyzliecť si jednoduché oblečenie,
- obuť sa a vyzuť sa,
- poznať svoje veci,
- jesť správne lyžicou,
- napiť sa z pohára.

Máj: *Ešte mám len štyri rôčky, robím iba malé krôčky, ale to už dobre viem, aký je dnes vzácny deň. Táto malá kytička je pre teba mamička, keď si ľahnem do postieľky, dám ti ešte božtek veľký.*

Moja najmilšia – je pre každého z nás mamička. Vedia to všetci i naše deti a preto sa rozhodli 27.05.2014 *svojim najmilším mamkám poďakovať za starostlivosť kultúrnym programom,* ktorý nacvičili s pomocou pani učiteliek. Dramatizácia, tanec, spev a nakoniec milý darček so slovkom „ďakujem“ zašepkaným do uška, bol pre mamičky iste tou najkrajšou odmenou za lásku a starostlivosť, ktorú len mamy vedia dať. Domov odchádzali všetci s rozohriatými srdiečkami a úsmevom na tvári.

30.05. nás v škôlke ku Dňu detí navštívilo *divadielko – Králiky z klobúka*. Je to celkom nový hudobno-divadelný interaktívny projekt pre deti od 2 do 10 rokov. Dvaja králici z klobúka ožili a prichádzajú s úplne novou zábavno-vzdelávacou šou. Toto divadelné predstavenie s pesničkami je založené na vtipných scénkach a dialógoch dvoch králikov, ktorí formou hry pojednávajú a vzdelávajú v rôznych oblastiach ako je geológia, počítanie, angličtina, slnečná sústava, farby, ľudské telo... Jednotlivé scénky zahŕňajú aj interaktívne hry a každá téma končí pesničkou k danej situácii.

Jún: 2.6. sme sa vybrali na návštevu do inej materskej škôlky, navštívili sme *Súkromnú Materskú školu v Banskej Bystrici – Montessori*. Našli sme si nových kamarátov, zahrali sme sa spolu, poukazovali nám svoje triedy, svoje hračky a pri rozlúčke sme sa dohodli, že nás prídu pozrieť do našej škôlky, aby videli, ako si my žijeme, ako sa my hráme.

V krátkosti o Montessori programe: Základom Montessori programu pre deti vo veku 3 – 6 rokov je rozvoj podľa individuálnych potrieb dieťaťa. Prostredníctvom Montessori didaktického materiálu a zmyslových aktivít dieťa objaví súbor kognitívnych, sociálnych, emocionálnych, grafomotorických i akademických zručností. Veľmi dôležité je, že sa naučí fungovať v rámci skupiny v nesúťaživom a rešpektujúcom prostredí.

10.6. sme mali *Noc odvahy*, to bola vec! Spali sme v škôlke aj v noci, a zažili sme veci nevídané. Ale bolo veru veselo. Najprv sme si opekali (s drevom a ohňom nám pomohla p. Spustová), potom sme sa vyblázнili v rôznych súťažiach a nakoniec sme hľadali poklady. Všade tma, len my a baterky a prezlečení za duchov. To bol zážitok. Nikto sa nebál, no možno trochu, ale poklady sme našli a všetky.

Na druhý deň – 11.6. sme sa vybrali vláčikom na *výlet do Nemeckej*. Konkrétne do kasárni (vojenského útvaru). Je to základňa prebytočného a neupotrebiteľného materiálu – tzn. nepotrebná technika slovenskej armády končí v tejto základni v Nemeckej. Pred základňou nás privítal a celý čas sprevádzal pán Klima, poukazoval nám rôzne zaujímavosti ako napr. kolesovú a pásovú techniku, tanky, mostný tank, veľké kolesové nakladače, ako aj rôzne vojenské uniformy – vesty a prilby. Na záver každý dostal odmenu - odznaky a veľa. Bol to pekný a zaujímavý výlet.

12.6. sme mali *deň s bicyklom*. Zdolávanie rôznych prekážok, súťaženie a zaslúžená odmena. Víťazi boli všetci, sú to ešte len malí cyklisti, ale všetko vedia, ako sa bicyklovať, aké mať vybavenie a ako sa správať na bicykli, no proste vedia všetko ako „dospeláci“.

16. 6. výlet na *Donovaly – Habakuky.*

V mesiaci jún nás ešte čaká významný deň s predškolákmi. Predškoláci sa budú lúčiť s materskou školou, pretože už budúci školský rok sa z nich stanú školáci. *Dovidenia milá škôlka, my už nie sme malí, preč sú chvíle, keď sme všetci poobede spali. Nesmiete sa na nás hnevať, nás už čaká škola, utekajme, veď nás leto volá!*

Krásne leto a veľa pekných zážitkov počas letných prázdnin.

Mgr. Miriam Kabáčová

Slov nám je málo a za našu prácu hovoria skutky

„Dom bez detí je ako zvon bez srdca.“
(M. Luther)

A asi takto to začína každý rok mesiacom júl. Naša rodinná školička prichádza o smiech, krásny džavot a tiež srdce, ktoré robia školu školičkou. Naši žiaci sa rozutekajú do teplých ulíc našej peknej dedinky, spoznajú krásy exotických krajín a nadobudnú nové zážitky, ktoré si všetky pani učiteľky vypočujú v septembri, keď sa srdiečka vrátia späť do školských lavíc.

Dvanásť štvrtákov, s ktorými sme sa chtiac-nechtiac museli rozlúčiť, nám odchádza na II. stupeň. Čas, ktorý strávili v školských laviciach na prvom stupni, uletel ako voda a bolo jasné, že raz príde ten okamih, kedy musia povedať posledné DOVIDENIA. Po príchode do prvej triedy oni dostali mňa a ja ich. Každá matka, ktorá má prvé dieťatko pochopí, čo znamenala pre mňa skupinka dvanástich Tweety kuriatok, a tak mne zostávajú už len spomienky a im dúfam, že len pekné zážitky. A tak, ako kuriatka dospeli, mojou úlohou bolo otvoriť im bránu do večnej rozprávky zvanej život. Dovidenia moje malé a milé kuriatka a nikdy nezabudnite, že dobro a dobré skutky otvárajú dvere do rozprávok!

Po slzavej až skoro oceánskej rozlúčke, ste asi zvedaví, čo sa ešte udialo od posledného stretnutia. To je predsa jednoduché. Straaaaašne veľa, pretože u nás sa vždy niečo deje. Mesiac, na ktorý si asi už len ťažko spomenieme, bol apríl, kedy žiaci vyrábali našu známu Morenu. Kopec smiechu a radosti sme zažili na školskom dvore, kým naša Morena nadobudla tvar nevídanej krásavice. Ale zostrojiť takúto fešandu, nám dalo zabrať, pretože jej plné pery a oblečenie konkurovalo dievčatám, ktoré to nie vždy dobre niesli. Takpovediac jej aj záviděli ☺. Ešteže nerobila konkurentku veľmi dlho a spolu so škôlkarmi sme ju vyprevadili na spoznávaciu cestu do Hrona.

A aj keď neskôr, ale po odprevadení Moreny, nás Veľká noc predsa našla. A tak ako býva dobrým zvykom, pripravili sme sa na poriadnu šibačku. Všetci žiaci si vyrobili kraslice. Tentokrát sme nerozlišovali ružovo-modrý svet, pretože aj chlapci, keď vyskúšali výrobu kraslíc, budú inak vnímať šikovnosť a zlaté ručičky všetkých žien. A zas by sa všetky maminky aj staré mamy čudovali, ako im to šlo! Na druhej strane netreba zabudnúť ani na pani učiteľky, ktoré si pripravili rôzne techniky zdobenia vajíčok, ktoré žiakov zaujali.

Asi najviac z našich podujatí stojí za povšimnutie „Koncoročná charitatívna besiedka“. Keď si odmyslíme tento zložitý názov, bolo toto podujatie naozaj vydarené. Žiaci predviedli skutočne vystúpenia, ktoré boli právom ocenené obrovským potleskom. Nie nadarmo sme malou divadelnou obcou s veľkými talentami. Slová, ktoré odzneli z úst žiakov, dávali zabrať aj miskám tých najväčších váh. Dieťa podľa dávneho Aristotela znamenalo čistý nepopísaný papier a určite niečo na tom pravdy bolo. Pretože aj táto besiedka vyšla zo sŕdc tých najmenších - detí, ktoré majú veľkú túžbu niekomu niečo darovať. A čo viac môže dať detské srdiečko ako kus samého seba. Slová, ktoré odzneli v básňach, piesňach alebo krátkej scénke mali čarovnú moc. Až takú, že na záver tejto milej akcie asi nenechali suché ani jedno očko. Ako pri príhovore pani riaditeľky odznelo, našou úlohou je deti nielen vzdelávať, ale aj vychovávať a hlavne zážitkovým učením pripraviť ich do života. A práve aj my všetci dospelí sa máme veľa čo učiť od detí! Ich otvorenosť a bezprostrednosť chýba hlavne nám dospelým. Niektoré veci by mali byť povedané hlavne tým, ktorým patria.

A čo bolo ešte ďalej? Predsa ten najkrajší deň, ktorý patrí všetkým deťom - 1. jún, ktorý spomedzi významných dní má miesto číslo jeden. Deti začali oslavou už v piatok od rána. Privítali ich Králiky z klobúka. Toto divadielko ich naučilo, aké zábavné kosti v tele máme napríklad sánky – na sneh, na nohách píšťaly - flauty, v kolenách jabĺčka a na chrbte lopatky - do piesku ☺. Po divadielku mali krátku prednášku o prvej pomoci, ktorú im odprezentovala p. Mgr. Sokolová, ktorej touto cestou ďakujeme aj ▶

za názorné ukážky. Tento deň deti ukončili spolu so Zväzom protifašistických bojovníkov, ktorého členovia pripravili deťom súťaže, naozajstnú záchranku a výborný gulášik. Deti odchádzali domov s batôžkom plným darčekov a zážitkov, aby sa mohli vyspinkať do ružova. V sobotu oslava ich veľkého dňa detí pokračovala na futbalovom ihrisku. ZRPŠ zorganizovalo deťom deň so súťažami, maľovaním na tvár a na záver nádhernou farebnou dúhou, ktorú si deti vyrobili samé vypustením svojho balónika šťastia. Farebná nádhera potešila očká malých, ale aj veľkých.

A pomaly sa dostávame na úvod tohto článku o našej rodinnej školičke. V závere školského roka okrem testovania a uzatvárania známok naši maličkí študenti absolvovali plavecký výcvik. Deti sa za sedem dní vyšantili v bazéne, zdokonalili sa v plávaní a hlavne mali radosť z toho, že sú vo vode.

Tak myslím, že sme toho stihli v poslednom štvrťroku školského roka veeeeeeeľmi veľa. Na záver sa chcem rozlúčiť a popriať všetkým deťom asi najviac zo všetkého šťastné prázdniny. Prázdniny sú tým najvhodnejším časom darovať deťom malý kúsok neba, mať ocka ako kamaráta, mať maminu dlaň a popri tom, lásky plný dom.

Mgr. Katarína Luptáková

Detské rybárske preteky
VII. ročník - Baňa 14. 06. 2014

Jún už tradične patrí deťom, pre ktoré niektoré organizácie pripravujú rôzne podujatia. Aj Občianske združenie MEDRYBROD usporiadalo v sobotu 14. júna 2014 už 7. ročník Detských rybárskych pretekov na Bani.

Ani tento rok sme nezaznamenali zvlášť rekordnú účasť, pretože na futbalovom ihrisku prebiehala okresná súťaž hasičských družstiev. Aj tak sa však k rybárskym prútom postavilo 26 súťažiacich detí. Napriek tomu, spolu ulovili až 67 ks pstruha dúhového. Je to oproti vlaňajšiemu roku o 31 ks viac a to vlani súťažilo až 31 detí.

Stáva sa už pravidlom, že v posledných rokoch sa na stupeň víťazov postavilo dievča. Potvrdilo sa to aj tento rok a na 1. mieste skončila malá slečna Veronika Haviarová. Ulovila 8 ks pstruha s počtom bodov 269. Znova sa potvrdilo, že ryba je tvor nevyspytateľný, veď víťazka vlaňajšieho ročníka Natálka Klimentová obsadila prvé miesto len s piatimi ulovenými rybami. Jednoducho, tohto roku „brali“ lepšie. Na druhý stupeň sa postavila útla dievčina Bibiana Kiňová so šiestimi úlovkami a počtom bodov 207. Ako tretí skončil konečne chlap Nikolas Imriška, ktorý zdolal 5 pstruhov. Prvé tri miesta okrem vecných cien boli ocenené peknými trofejnými pohármi a medailami. Všetky ostatné súťažiace deti boli tiež odmenené.

Poradie súťažiacich detí do 10. miesta:

Poradie	Meno	Počet kusov	Body
1.	Veronika Haviarová	8	269
2.	Bibiana Kiňová	6	207
3.	Nikolas Imriška	5	172
4.	Kristián Haviar	5	168
5.	Denis Majcher	5	161
6.	Adam Prievalský	4	137
7.	Lucia Černáková	4	136
8.	Miška Hiklová	4	129
9.	Lukáš Gregor	3	103
10.	Matúš Chromek Matúš Pacek	3 3	101 101

Po ukončení detskej časti súťaže nasledoval zlatý klinec programu, súťaž žien. Tohto roku sa ich prihlásilo súťažiť až 13. Prvé vytúžené miesto obsadila pani Marta Hrubá so štyrmi úlovkami a počtom bodov 131. Ako druhá skončila Eva Sokolová, ktorá zdolala troch pstruhov s rovnými 100 bodmi. Bronz

získala Jana Hrubá tiež s tromi úlovkami, ale len s 96 bodmi. Celkovo dámy ulovili spolu 15 pstruhov. Veľká škoda, že Žofii Gregorovej sa obrovitý Mobydick odtrhol tesne pri brehu, určite by s ním zabodovala. Ale čo už, rybárom sa to stáva.

V závere nemožno zabudnúť ani na sponzorov, ktorí podporili toto podujatie. Organizátori v prvom rade ďakujú hlavným sponzorom:

MO SRZ Podbrezová
a firme Heineken.

Ďalej srdečne ďakujeme:
Obec Medzibrod - starosta Ing. P. Svetlík
firma Eltron - Ing. Maslík
podnikatelia F. Ivanič & M. Huťka
Rybárske potreby „Tornádo“, B. Bystrica
Rybárske potreby Zvolen
Autodoprava - S. Lamper
firma Pichandovci - S. Macula & P. Strážovec
Café bar „U mňa“
Pohostinstvo „U Bráchu“
Klub u Raka
Pohostinstvo „Colnica“
Ján Strelec

Či sa nám toto podujatie vydarilo, môžu posúdiť len tí, čo sa ho zúčastnili, za čo im a súťažiacim organizátori srdečne ďakujú.

Takže možno o rok dovidenia - lovu zdar!

Petrov zdar!

Spracoval: Jarolím Bacúr

Medaily pribúdajú

Trinásťročné Viktória Krajčírová a Ema Svetlíková sú žiačkami 7. triedy v Brusne. Sú krásne, štíhle, vysoké (173, 170 cm) a šikovné. Človek by povedal, že budúce modelky (možnože aj áno). Ale ony sú volejbalistky.

Vika začala s volejbalom ako štvrtáčka, to ešte v krúžku pre začiatočníkov. Ako piatačky si vybrali športovú triedu so zameraním na volejbal. Ema síce pokukovala po tenise, ale pre malý záujem sa trieda neotvorila. Začali žiť touto loptovou hrou a 12 dievčat so športovým duchom spolu tvoria správnu partiu. Pod vedením cieľavedomej trénerky Alexandry Šišiakovej sa postupne dostavili výsledky. Ako vravia, trénerka je prísna, tvrdá a vyžaduje disciplínu. Prístup dievčat je tiež veľmi zodpovedný - takmer 100 %-ná tréningová účasť. Postupne víťazili a postupovali vyššie, vyhrali aj súťaž stredoslovenskú, až sa v kategórii mladších žiačok prebojovali na majstrovstvá

Viktória Krajčírová

Ema Svetlíková

Slovenska v Leviciach medzi 8 najlepších tímov. Skončili na 7. mieste, ale pri predstave silných súperov z veľkých miest s dlhoročnou volejbalovou tradíciou, je toto výnimočný úspech. Veď súperky ani netušili, kde to Brusno vlastne je. Keď v škole s volejbalovým projektom začínali, takýto úspech nik nepredpokladal. Náročný tréning trikrát do týždňa a cez víkend zápas, na ktorý musia dievčatá voziť rodičia. Dievčatá veľmi rýchlo rastú, nielen herne, ale aj fyzicky. S tým je spojená bolesť a vyčerpanie. Na odbúranie preto príde vhod regenerácia v Kúpeľoch Brusno, ktorú im tento sponzor poskytuje.

Počas celej súťaže prebiehal aj reprezentačný výber. Následne sa sto vybraných dievčat zúčastnilo preskúšania v Nitre, odkiaľ prišiel povzbudivý oznam. Aj Viktória aj Ema sa dostali do užšieho výberu 30 uchádzačiek do reprezentácie Slovenska. Gratulujeme a držíme palce k splneniu sna, nech je Viktória skvelou a silnou smečiarkou a Ema bezchybnou blokárkou.

-ks-

Čo robiť...

Prvú májovú nedeľu si mnohí z nás znovu uvedomili, čo dokáže a aký silný pán vie byť oheň. Bol to v priebehu 9 mesiacov druhý požiar v dedine, pri ktorom museli zasahovať medzibrodskí hasiči. Obozretnosti preto nikdy nie je dosť, ale čo robiť, ak sa predsa niečo stane?

Pomoc pri zdolávaní požiarov podľa § 46 Zákona o osobnej pomoci. Každý je povinný v súvislosti so zdolávaním požiaru:

1. Vykonať nevyhnutné opatrenia na záchranu ohrozených osôb.
2. Uhasiť požiar, ak je to možné, alebo vykonať nevyhnutné opatrenia na zamedzenie jeho šírenia (vypnúť hlavný prívod elektriny a plynu)
3. Ohlásiť bez zbytočného odkladu na určenom mieste zistený požiar alebo zabezpečiť jeho hasenie. Volať:
   Hasičský záchranný zbor – tel. č. **112**
   Veliteľa Dobrovoľného hasičského zboru Medzibrod – Ján Švajčiak, t. č. **0911 590 118**
   Starostu obce Medzibrod – Ing. Pavol Svetlík, t. č. **0917 208 096**
4. Poskytnúť hasičskej jednotke osobnú pomoc na výzvu veliteľa zásahu, veliteľa hasičskej jednotky alebo obce a riadiť sa podľa ich pokynov

-ks-

Máj, máj, máj zelený...

Stavanie májov má svoju symboliku a tradíciu. Okrem jedného ústredného mája pre obec, ktorý bol pýchou dedinských chlapcov, dostalo sa osobitnej pozornosti aj každej vydaja súcej deve, ktorú ozdobeným májom obdaroval jej vyvolený. Tak to bolo kedysi. Doba sa mení a zvyky tiež prešli určitými zmenami. Dnes sa máj na námestí stavia za pomoci autožeriavu a muzikantov vyhrávajúcich tancujúcej mladi nahradil reproduktor v aute. Ale najdôležitejšie je, že vždy sa nájdu ochotní ľudia niečo pre druhých urobiť. A tak vďaka šiestim švárnym šuhajom sa 10. mája tradícia zachovala a dievčatá boli vykrútené ako sa patrí. Za to sa chlapcom dostalo pohostenia a teraz aj nášho oneskoreného poďakovania.

-ks-

Jožko Huťka, Robo Zázrivec, Miňo Haviar, Janko Hraško, Miro Zázrivec a fotograf, d.j. a šofér v jednej osobe Martin Ivanič

Čo varili a jedli naši predkovia

Zostavil Ing. Ján Greschner

...Dedičstvo otcov zachovaj nám Pane, naozaj sa tak stane ak rodná dedina v srdciach zostane.

Dôvod, prečo som sa rozhodol písať o stravovaní v Medzibrode je jednoduchý. Býval som tam, bývali tam moji rodičia i starí rodičia po praslici. Je to miesto, ktoré mám rád a kde sa vždy budem rád vracať, nech už budem kdekoľvek.

Strava a voda sú základným a nenahraditeľným palivom pre fungovanie ľudského organizmu. Strava je gastronomické dedičstvo ľudstva. Patrí k základným životným potrebám človeka. Gastronómia ako teória kuchárskeho umenia tvorí dôležitú súčasť kultúrnych dejín národov. Najmä prírodné a pôdno-klimatické podmienky celé stáročia ovplyvňovali charakter stravy vo svete. Slovenská národná kuchyňa sa formuje už celé stáročia. Vychádza nielen z jedál našich prastarých mám, ale aj z ľudových tradícií v našich domácnostiach. Jedným zo slovenských národných jedál sú bryndzové halušky, pri ktorých sa na prípravu používa bryndza, údená slanina, zemiaky a múka. Bryndzové halušky sú jedlo, ktoré okrem Slovenska nie je rozšírené nikde inde na svete. Pre Slovákov znamenajú to, čo pre Japoncov suši a Talianov pizza. Súčasná kuchyňa vychádza z tradícií stravovania v našom regióne. Charakterizuje ju nápaditosť, pestrosť, lahodná chuť a kvalita. Základnými zložkami slovenskej stravy boli a sú mlieko, múka, strukoviny, zemiaky a kapusta.

Pri charakterizovaní slovenskej kuchyne je potrebné vychádzať z historického vývoja našich predkov. Je všeobecne známe, že tradičná slovenská kuchyňa je založená na zemiakoch. Čo však jedli naši predkovia pred tým, než Krištof Kolumbus objavil Ameriku a s ňou aj zemiaky? Veľmi dlho trvalo, kým sa zemiaky z Južnej Ameriky udomácnili v Európe. Kedy a kde sa začali zemiaky pestovať v Európe, to sa presne nevie. Zemiaky patria medzi najvýznamnejšie poľnohospodárske plodiny. Väčší význam pre ľudskú výživu majú len pšenica, ryža a kukurica.

Charakteristická potrava našich predkov bola tvorená surovinami, ktoré boli v tom čase dostupné na našom území. Základ ich stravy teda predstavovali obilniny, z ktorých piekli chlieb, či neskôr rôzne buchty. Chlebu sa prejavovala veľká úcta, považoval sa za boží dar a počas prípravy bol 7x prežehnávaný. Slovania ho prevzali od germánskych kmeňov, nebol každodenným jedlom. Okrem halušiek a harule sa môžeme pýšiť taktiež vynikajúcimi tradičnými polievkami. Slovenský obed vždy začína polievkou. Medzi najrozšírenejšie patria zemiaková, fazuľová, šošovicová, hrachová, kapustová, zabíjačková kapustnica, hubová, cibuľová, cesnaková, špenátová a rôzne zeleninové či mäsové vývary. Najviac konzumovaným mäsom v slovenskej kuchyni bolo ovčie a jahňacie. Z mäsa sa pripravovali špeciálne jedlá, napr. baranina na cesnaku, pražená baranina, pečené jahniatko na ražni, veľkonočný plnený baran, varené jahňa v žinčici a pod. Hydina sa na dedinách chovala viac pre vajcia ako pre mäso. Na juhu bol rozšírený chov husí, ktoré sa vykŕmené piekli a podávali s lokšami. Z vajec sa pripravovala praženica – tradičné slovenské jedlo.

Ak hovoríme o slovenskom jedle a stravovacích návykoch, tak súčasťou našej stravy bolo aj bravčové a hovädzie mäso. Bravčové mäso je označenie pre mäso pochádzajúceho z prasaťa domáceho. Spolu s hovädzím mäsom je to najčastejšie používané mäso v slovenskej kuchyni. Mäso bravčové je krehkejšie než mäso hovädzie. Menej tučné a chudé bravčové je ľahšie stráviteľné. Na dedinách sa používa bravčové mäso tiež z domácich zabíjačiek. Tie sa konajú najčastejšie v zimných mesiacoch. Hovädzie mäso je biologicky veľmi hodnotné, má vysoký obsah esenciálnych aminokyselín, železa a vitamínu B2. Bravčová masť je lepšia ako maslo, preto, že zo 45 percent je tvorená z kyseliny olejovej, ktorá má bod topenia 13,4 stupňa Celzia. Čo hovoria posledné výskumy o vajíčkach? Ľudia sa ich boja práve kvôli cholesterolu Praženica, klasika na raňajky ľahko prichystaná aj pre tých, ktorí sporák radšej pre istotu obchádzajú. Doma som spoznal omeletu na rôzny spôsob. So šunkou, s hráškom... Novým elementom v strave boli palacinky, štrúdle, kúsky (zákusky), piškótové cestá a torty. Nie všetky gazdiné boli schopné zhotovovať tieto novoty a z toho dôvodu sa po II. svetovej vojne začali organizovať v horehronských obciach kurzy, kde si ženy mohli osvojiť techniku ich prípravy. Život rodiny sa sústreďoval v kuchyni, ktorá plnila pracovnú, spoločenskú i kultovú funkciu. Slúžila na prípravu a konzumáciu jedál, vykonávanie rôznych domácich prác, bola miestom spoločenských kontaktov a odohrávali sa v nej najvýznamnejšie rodinné udalosti.

Obec Medzibrod vznikla asi v 14. storočí. Keďže obec ležala na mieste medzi brodmi, mohla odtiaľto dostať svoje meno. Poloha obce a etymologický rozbor jej názvu potvrdzuje pôvod názvu obce Medzibrod za dostatočne zdôvodnený. Traduje sa, že vtedajší panovník poveril listinou občanov obcí: Medzibrod, Ondrej, Brusno, Ráztoka, Lučatín podomovým obchodom s čipkami. Tak dostali názov podomoví obchodníci – čipkári. V rodine boli čipkári u Pavúkov a u Michalkov. Keď spomínam čipkárov a ich zvyky, tak nemôžem nespomenúť „čipkárskô“ – polievka z mäsa, zeleniny, zemiakov a trhancov. Varíme ho v Borovčine ▶

alebo v Ráztoke na rodinných stretnutiach. Toto jedlo varili naši predkovia, ktorí obchodovali s tovarom a hlavne s čipkami, ktoré nakupovali na Starých Horách a v Španej Doline. Presun na jednotlivé trhoviská absolvovali na vozoch ťahaných koňmi a to po celej Európe. Aby si ušetrili čas, obyčajne zavesili mašinu vzadu na voz a jedlo varili priamo na voze počas jazdy. Keď jedlo uvarili obyčajne zastavili a najedli sa. Najprv jedli husté to znamená vybrali dierovanou varechou hovädzie mäso, zeleninu, zemiaky a trhance – dochutili to čiernym korením a soľou a potom polievku. Najčastejšie sa čipkárskô varí v mašinách. Mašina je špeciálne skonštruovaná nádoba na varenie, ktorú používali obchodníci – čipkári z nášho regiónu, počas presunu na vozoch za obchodmi po celej Dolnej zemi. Mašina je kovový hrniec s roštom v spodnej časti a pevným komínom cez stred valca. Do komína sa vhadzuje palivo najmä drevo a drevené uhlie a okolo komína sa varí pripravované jedlo. Doma sa varili „čipkárky“ (zemiaky s trhancami, poliate opraženou slaninkou s cibuľkou a červenou paprikou).

Obyvateľov obce Medzibrod prezývajú „rakári“ (aj ja sa k nim počítam), čo vedia piecť chutnú haruľu, tenkú ako čínsky porcelán, pestovať kultúru ochotníckeho divadla a usporiadať dobré zábavy. Po druhej svetovej vojne sa Medzibrod stal mojim novým domovom.

V našej rodine sa udomácnila medzibrodská kuchyňa. Najčastejšie sa varilo z najobyčajnejších surovín: z múky, kapusty, zo zemiakov, slaniny, z bryndze, vajec, mlieka, bravčovej masti. História gastronómie hovorí, že sa jedlo predovšetkým skromne, striedmo a spoločne. Bohatší výber jedál sa objavoval v minulosti na štedrovečernom a vianočnom stole, na Silvestra, na fašiangy a na Veľkú noc. Najkrajšie sviatky pre nás deti boli vždy Vianoce. Na Štedrý deň sa vyžadoval úplný pôst až do večere, na ktorej sa podávali štedrovečerné jedlá. Jedli sme opekance s makom a vyprážanú rybu so zemiakovým šalátom.

Doma sa na sviatky piekli vždy koláče – tvarožníky, makovníky, lekvárovníky niekedy štrúdľa a jablčník. Na štedrovečernú večeru sa stôl prestrel v izbe bielym obrusom.

Na stôl sa položili oblátky, med, celý chlieb, jabĺčka, cibuľa, cesnak, oriešky a figy. Pod vyšívaný biely obrus sa zastrčili vždy peniaze. Večera začala spoločnou modlitbou. Otec zapálil sviečku, porozhadzoval hrach do každého kúta izby (bosorkám), mama nám potrela čelo medom, aby sme boli celý rok dobrí ako med, rodičia si pripili hriatou sladkou pálenkou, jedli sme opekance a potom rybu so zemiakovým šalátom. Modlili sme sa pod stromčekom, na ktorom horeli sviečky a prskavky a tešili sme sa na darčeky. Kapustnica sa jedla až po polnočnej (utierni), kedy končil pôst. Po večeri prišli spievať prví „koledníci“. Obyčajne to boli deti. Na Troch kráľov chodil pán farár s rechtorom a s miništrantmi s koledou. Prišli vždy aj k nám. Na dvere napísali kriedou rok a iniciálky G-M-B (Gašpar, Melicher, Baltazár). Na fašiangy sa doma vyprážali „grapne“ (šišky). Veľkonočné obdobie začína Zeleným štvrtkom a končí Veľkonočným pondelkom. Počas pôstneho obdobia hlavným jedlom boli zemiaky, kapusta, fazuľa, krúpy, chlieb, väčšinou čierny a kde mali kravu aj mlieko. Jedálny lístok rodiny bol mimo sviatkov jednoduchý. Na raňajky sme jedávali mlieko (kravské alebo kozie) s chlebom. Na obed sa varila striedavo zapražená polievka, mrvenička, kyslé „krumple“, varený šalát, „geršňa“ (Neviete, čo je geršňová polievka? Predsa krúpky, veľa zeleniny a trochu fazule - úžasná zmes a vynikajúca chuť), fazuľa, hrach, kapusta, haluški s bryndzou, s kapustou, s „trepušou“, s tvarohom, rezance s makom, pirohy, šúľance, fliačky alebo slivkové knedle. Na večeru sme jedávali kukuričnú fučku alebo mliečny „grís“, „rajs“ do mlieka alebo haruľu s kyslým mliekom, praženicu, „hrančený chlieb“ potretý cesnakom a masťou s čajom alebo nadrobenú kávu. Tieto jedlá sa konzumujú i dnes.

Nadovšetko som ľúbil mamin chlieb, mamine pampúchy („grapne“) a koláče. Vedela upiecť veľmi dobrý chlieb. Ja som mal najradšej chlieb s bravčovou masťou (šmalcom). Pred odkrojením prvého krajca mama vždy chlebík po upečení poklepala a pred nakrojením prežehnala (urobila naň nožom krížik). Pred pečením chleba upiekla vždy „poddymník“ (podplamenník). Bol z chlebového cesta, potretý slaninkou a posypaný rascou alebo bol posypaný kryštálovým cukrom a vsadený do pece ešte pred vyhrabaním uhlíkov. Ja som jej chodil na čačinu pre „ometlo“, ktorým sa vymetala pec. Na sádzanie chleba do pece sme mali veľkú drevenú pekársku lopatu.

Obľúbeným jedlom v obci bola haruľa, ktorá sa piekla najmenej raz do týždňa, najmä v nedeľu ráno. Nesmela chýbať pri domácich zakáľačkách s pečenou klobásou, jaternicou a kyslou polievkou alebo kapustnicou. O haruľu je nevšedný záujem i v súčasnosti, najmä na tradičných medzibrodských haruľových zábavách. Každá gazdiná mala vlastný recept a „tajnú“ prísadu, ktorou odlíšila svoju haruľu od susedkinej. Haruľa sa dá piecť na tisíce spôsobov. V Medzibrode platí naozaj: čo dom, to iná haruľa. Základ sa však určite v každom dome podobá. Mimochodom, viete ako zistíte, že v dome pečú haruľu? Podľa hluku. Aby bola pekná tenká, musí sa na plechu roztrieť cesto rovnomerne a potom ním búchať, kým nezíska správnu formu. Haruľa sa v Medzibrode pripravuje zo zemiakov, cibule, cesnaku, korenín a najmä bylinky s výraznú chuťou - metky. V recepte na pravú medzibrodskú haruľu nenájdete žiadnu múku ani vajcia. Gazdinky dávajú vajce len vtedy, ak sú zemiaky vodavé. V malej rajnici roztopíme slaninu, pridáme do nej nakrájanú cibuľu a nakrátko aj cesnak. Keď rajnicu odstavíme z ohňa, primiešame červenú papriku a všetko vlejeme do nastrúhaných zemiakov. Haruľové cesto podľa svojej chuti osolíme, okoreníme, pridáme majoránku, rascu a metku. Plech potrieme masťou, cesto rovnomerne vylejeme, ale len tenkú vrstvu a pečieme v rúre. Typickú chuť medzibrodskej haruli dodáva metka. Laikovi vôňa tejto bylinky pripomína mätu piepornú. Nie je to mäta. Tá má výraznú mentolovú vôňu a úplne iné listy. Je to bylinka, ktorú Medzibroďania pestujú iba kvôli haruli. Do iného jedla ju nedávajú. Súťaž zvaná „Haruľová šou“ prebieha vždy v jeseni, po vykopaní „krumpľov“, aby sa pieklo z novej úrody. Súťaže sa môže zúčastniť trojčlenné družstvo, ktoré musí mať hlavného kuchára - kapitána a tým nesmie byť človek iný, ako zrodený na medzibrodskej hrude. Ostatní dvaja členovia môžu byť i cudzinci. Keď pred niekoľkými rokmi v CHZM (Chlapci z Medzibrodu, občianske združenie) rozmýšľali, čo urobiť pre to, aby zviditeľnili Medzibrod a hlavne jeho zvyky,

zišla im na um jedna (teraz s odstupom času to už môžeme povedať) výborná myšlienka. Ak môžu v Tureckej variť halušky a v Brusne „čipkárskô“, prečo by Medzibroďania nepredviedli svetu tiež svoje kulinárske umenie. Veď naša haruľa je predsa vychýrená po celom okolí. Pekáva sa na Silvestra a na každej zabíjačke (s klobásovým mäsom). Dokonca je jej venovaná jedna zábava v roku. Navyše ani v jednej domácnosti nenájdete rovnaký recept. A majstri kuchári si výrobné tajomstvá poctivo strážia a odovzdávajú z generácie na generáciu. Každý rok sa súťažiaci pasujú o titul „Haruľa roka“.

Z maminej kuchyne si pamätám tieto jedlá a polievky: Bryndzové halušky, Halušky s kyslou kapustou, Halušky s tvarohom, Halušky s „prtkou“, Granadír, Hovädzia roštenka, Viedenské šnicle, Španielske vtáčky, Hovädzí guľáš, Hovädzie s paradajkovou omáčkou a knedľou, Bravčové pečené s kapustou a knedľou, Bravčové na paprike, Segedínsky guľáš, Pečené kura, Pörkölt, Paprikáš, Fašírka, Bravčová pečienka, Živánka, Kapustnica, Plnená paprika, Plnená panenka. Múčne jedlá: Palacinky s tvarohom, Pirohy plnené lekvárom, Slivkové knedle, Šúľance s makom, Rezance s lekvárom alebo makom, Dukátové buchtičky s krémom.

Z polievok s obľubou mama varila: zapraženú, v nedeľu varila mäsovú s domácimi rezancami, v stredtýždni zeleninovú, zemiakovú, fazuľovú s údeným mäsom, šošovicovú, hrachovú, mliečnu s mrveničkou, paradajkovú, cesnakovú, hubovú na kyslo, kuraciu, tekvicovú, gulášovú, slepý guľáš, demikát. Zvláštnym jedlom bola polievka zvaná „luteránska procesia“. Recept zo Slovenskej Ľupče, kde sa organizuje súťaž vo varení „Luteránskej procesie“ je tento: Do hrnca si dáme vodičku, do nej vložíme údenú krkovičku alebo kolená, rebrá, každý podľa vlastnej chuti, zároveň pridáme geršničku, suchú fazuľku, keď je všetko mäkké pridáme koreňovú zeleninu, zemiaky a dochutíme. Hovädziu polievku som mal najradšej. Volal som ju „veselá“ a zapraženú „smutná“.

Najrozšírenejšou zeleninou pestovanou v Medzibrode na „Kapustách“ bola kapusta. Používala sa po celý rok. Bola odolná voči zime a jej hlávky sa v pivnici či komore uchovali dlho čerstvé. Jednoduché bolo aj jej konzervovanie nakladaním a kvasením v drevených sudoch. Z kyslej kapusty sa varila najmä polievka – kapustnica a hustý prívarok. Dusenou hlávkovou kapustou sa plnili koláče, takzvané kapustníky, alebo sa pridával k cestovinám. Nakladanie kvasenej kapusty – ale i inej zeleniny – je takmer na celom svete najstarším spôsobom jej uchovávania na zimu. Receptov na kvasenú kapustu je bezpočet. Doslova každá rodina mala svoj nezameniteľný postup, ktorý sa dedil z pokolenia na pokolenie. Aj my doma sme mali svoj recept. Tlačenie kapusty bol v rodine obrad. Mama sa vykúpala a kapustu v sude tlačila nohami. V sude tancovala a pod jej nohy sa prisypávala kapusta, soľ, čierne korenie, rasca, „Mutterblatt“ (bobkový list) a jabĺčka. Na kapustu sa položili „dúšky“ a zaťažili kameňom. Nakoniec sud obviazali plachtou. Keď kapusta vykysla, tak ju mama každý týždeň z vrchu premyla. Odpradávna sa v našej obci varili strukoviny, najmä šošovica, hrach a bôb, ktorý postupne vytlačila fazuľa, z ktorej sa v Medzibrode varila „pasuľa“. V nedeľu mama varila aj „cušpajz“ (prívarok). Prívarok bol obyčajne zo strukoviny (šošovica, hrach, fazuľa). K tomu sa jedla haruľa. Bol to medzibrodský zvyk. Z cesta varila mama fliačky („šífliky“) s kapustou, šúľance, rezance s makom, pirohy, slivkové knedle, buchty na pare. K mäsu robila „zós“ (omáčku) a knedle alebo „rajs“ (ryžu). V lete varila lečo a plnenú papriku. Stále miesto v kuchyni našej mamy mali polievky z mlieka ako mrvenička a rajs (ryža) do mlieka. Mäso bolo poväčšine iba v nedeľu. Mama väčšinou kupovala hovädzie na polievku. Hovädzie z polievky s uvarenou zeleninou som mal veľmi rád. Keď mama kupovala bravčové, tak si vždy pýtala „kajzerflajš“ (karé). Z toho robila „šnicle“.

V Medzibrode sa konzumovalo kravské, ovčie a kozie mlieko, ako aj mliečne výrobky. Mlieko sa pilo sladké aj kyslé, obľúbené boli a sú mliečne výrobky ako cmar, tvaroh, smotana, bryndza a ovčie syry. K najobľúbenejším patria syrové korbáčiky, údené i neúdené parenice, oštiepky a bryndza. Tieto syrové výrobky je možné kúpiť v každých potravinách na celom Slovensku. Na salaši boli vyrábané ovčie produkty: ovčí syr, sladká žinčica, kyslá žinčica a bryndza. Bryndza je skvelý mliečny výrobok s vynikajúcimi probiotickými účinkami, ktoré komplexne podporujú imunitu.

Pitnú vodu si obyvateľstvo naberalo z potoka. Okrem toho, mimoriadne obľúbená bola minerálna voda („Brusnianka“). Obec Medzibrod má v súčasnosti svoj zdroj pitnej vody v Třstí. Vodou z vodovodu je zásobená celá obec. Medzi nápoje našich predkov patril domáci čaj. Bola to zmes byliniek podľa receptu našich babičiek.

Doklady o pestovaní jednotlivých ovocných druhov v obecnej kronike nie sú. Prevažná časť ovocných stromov sa pestovala v záhradách. Z jabĺk občania pestovali, čo si pamätám, starú odrodu jablone, takzvanú „štrúdľovku“. Jablká z nej chutili v štrúdľach vynikajúco. Z kôstkovín sa v minulosti v podmienkach obce pestovala najmä Bystrická slivka. Vynikala výbornou kvalitou plodov, všestrannosťou zužitkovania a jednoduchým rozmnožovaním. Na záhrade sa po ich dozretí a strasení varil slivkový lekvár. Bola to atrakcia pre deti. Ja som varenie lekváru zažil a poznám obrovský rozdiel medzi chuťou pravého slivkového lekváru a toho, ktorý sa dnes predáva.

Pálenie slivovice a iných ovocných destilátov v obci si nepamätám, ale pálenica v obci musela byť, lebo „marmany“ (guličky) sme hrávali pred „Pálenicou“. Vína sa pilo málo. Naši pradedovia varili doma pivo alebo nechávali skvasiť všetko možné, od šípok cez trnky, jablká až po ostružiny – a vyrábali ovocné vína. Na dedine sa konzumovala lacnejšia pálenka vyrobená zo špiritusu a riedená obyčajnou vodou. Typickým zvykom v regióne bolo namáčanie bylín, aby sa zvýšil jej povzbudzujúci a liečivý účinok. Sviatočným nápojom bola hriata pálenka „hriatô“. Alkohol je najpoužívanejšou legálnou drogou na svete s hlbokými tradíciami. Spoločnosť ho vo veľkej miere toleruje aj napriek jeho negatívnym dopadom. Vyše 20-ročné štatistiky potvrdzujú, že Slováci spomedzi alkoholu najčastejšie pijú pivo, na druhom mieste je víno a posledné sú liehoviny.

Čo povedať na záver? Že ľudia v dedine boli skromní a že z tejto vlastnosti vyplýva aj skutočnosť, že príprava a výber jedál bol veľmi jednoduchý.

Obecná kronika uvádza, že najčastejšími jedlami našich predkov boli: halušky s bryndzou, s prtkou, s kydajom, krumpľa s vodou, mrvenička s krumpľou, rajs do mlieka, kyslá krumpľa, varený šalát, geršňa s fazuľou, kyslá fazuľa, hrach, fučka, rezance s makom, pirohy, haruľa s kyslým mliekom. Dobrou pochúťkou boli pečené zemiaky v šupke so sudovou kapustou.

Ja si zo svojho detstva najčastejšie spomínam na mamin chlieb, „čipkárky“, štiarc a haruľu. Pokiaľ máte chuť na pravú haruľu a dobrú zábavu, tak Medzibrod s Haruľovou show je tou najlepšou cieľovou zastávkou. Hlavní organizátori podujatia sú Občianske združenie Chlapci z Medzibrodu (CHZM) a obec Medzibrod.

História futbalu v Medzibrode

Z knihy „Tak začínali“ od Jána Šutku

Medzibrodský futbal má tiež starú tradíciu. Hrával sa už v prvých povojnových rokoch. A na tie časy veľmi dobre. Medzi jeho priekopníkov patrili - výborný futbalista a hlavný organizátor Rudolf Sokol, jeho brat Karol Sokol, bratia Ervin a Vojtech Bacúšanovci, Michal Oboňa, Rudolf Huťka, Mikloš Hrk, Emil Mikloš *„Tomalovie“,* Ján Vaník, Ondrej Mikloš *„Maga“,* Ján Šuták, Ladislav Feješ a mladší Dezider Bacúšan, Dionýz *„Dineš“* Ramaj, Július Kalina, Bohdan Huťka a ďalší.

Futbalisti Medzibrodu 1932 – zľava: R. Vaník, E. Mikloš, R. Jančiar, Ľ. Beluš, J. Vaník, B. Huťka, E. Haviar „Papačovie“, Pius Vráb, v civile R. Sokol, dole: J. Kalina, brankár O. Mikloš „Maga“ a Hilar Jančiar

Ako mladí študenti - gymnazisti, ktorí študovali v B. Bystrici, mali možnosť spoznať naozajstný futbal. Rýchlejší, technickejší, o ktorom dovtedy len počúvali a čítali. Závideli Rybárovi, Fischerovi, Žďárskemu, ale zároveň ich aj obdivovali. *„Futbalové finty“,* ktoré videli v B. Bystrici na Uhlisku, si skúšali doma na Závrate alebo pri stanici na *„gelbách“* - skládke dreva. Bránky označili vŕbovými prútmi, ich veľkosť ako aj rozmery ihriska krokovali a o výške bránky nediskutovali. Keď však gól padol vysokou strelou, bývali z toho aj hádky. Neskôr sa stretávali na lúke za Hronom a železničnou stanicou i traťou, pri cintoríne a na mieste dnešného ihriska.

K ich najčastejším súperom patrili chlapci z Lučatína, Slovenskej Ľupče, Ondreja, Jasenia a neskôr aj Brezna, Dolnej Lehoty, Harmanca, Šalkovej a Majera. Pamätný je aj zápas z roku 1931 v Banskej Bystrici. Na miestach terajšieho parku pri radvanských tenisových kurtoch sa stretli s Orolskou jedenástkou, ktorej podľahli 3:1. Prvý oficiálne zaznamenaný priateľský zápas odohrali 24. mája 1931 v Šalkovej. Domáci celý čas usilovne útočili, ale obrana na čele s výborným brankárom Ondrejom Miklošom odolala a zápas skončil bez gólov. Nielen Šalkovčania, ale aj iné mužstvá mali ťažkosti dať Miklošovi gól. Postavou bol menší, ale veľmi obratný. Neskôr spolu s Emilom Miklošom a Ľudovítom Belušom hral súťažne za FC Ulmanka.

Najpamätnejší a najslávnejší zápas v medzivojnovom období Medzibrodčania hrali už v roku 1926 na ľupčianskej *„Rajčúle“* proti silnej domácej jedenástke, na čele s bratmi Silardovcami, Havratom, Drakom, Šuhajdom a ďalšími. ŠK Slávia Slovenská Ľupča vtedy tvorila široko-ďaleko na okolí najlepšiu futbalovú jedenástku. Tí v zápase hostí trochu podcenili, ba uzatvárali sa aj stávky o výške skóre. Medzibrod nastúpil v posilnenej zostave: Ondrej Mikloš *„Maga“* - Mikloš Hrk, Michal Oboňa - Vojtech Bacúšan, Ľudovít Soboľ, Ján Citara - Ján Šuták, Rudolf Sokol, Zolo Antal, Vincent Mištarka a Michal Balko. Podľa mien výborná jedenástka, výber nielen z Medzibrodu, ale aj Ráztoky, Nemeckej a Ondreja. Po veľkom boji nakoniec aj zvíťazila 2:1. Jediný kuriózny gól Slovenskej Ľupče vsietil brankár Ján Drako priamo z výkopu.

Založiť futbalový klub v medzivojnovom období sa žiaľ v Medzibrode nepodarilo. Vznikol až po druhej svetovej vojne v roku 1950.

Z futbalového archívu: žiaci rok 1977 - vrchný rad zľava: Dušan Kliment, Mikuláš „Miky“ Gregor, Slavomír Piliar, Vladimír „Maga“ Peťko, Peter Lamper, Vladimír Giertli, Ivan Vetrák, Jozef Zázrivec, Jaroslav Sokol, spodný rad zľava: Miroslav „Sranda“ Zázrivec, Jaroslav Sokol, Stanislav Bacúlik, Slavomír Lamper, Stanislav Gregor, Dušan Burger, Ján „Kopyto“ Hraško, Ivan Kňazík, Peter „Labuda“ Strážovec

Správne rozhodnutie

Dominika Ramajová práve končí deviatu triedu a od septembra bude študovať na športovom gymnáziu v Banskej Bystrici. Ešte ako šiestačka si v Brusne vybrala triedu s volejbalovým zameraním. Prvými jej trénermi boli p. uč. Pikula a p. Petrík. To bolo pred štyrmi rokmi a bolo to správne rozhodnutie, pretože dnes je už Dominika hráčkou slovenskej volejbalovej reprezentácie v kategórii kadetky.

Kto sú kadetky?

Vekovo patrím do kategórie starších žiačok, som narodená v r. 1999. Ale pre medzinárodnú volejbalovú súťaž je táto kategória označovaná ako kadetky.

Ako a kedy si sa do reprezentácie dostala?

Každý klub registrovaný pod Slovenskou volejbalovou federáciou - teda aj VK Brusno - má povinnosť, poslať na výber svoje najlepšie hráčky rôznych postov. Ja som bola na testovaní v Centre olympijskej prípravy v Nitre, kde funguje klub prípravy pre dievčatá z celého Slovenska. Tu prebiehajú tréningy, sústredenia, zápasy. Spolu s ďalšími 56 dievčatami sme tam boli vlani vo februári. Vybrali si ma a tak som od augusta 2013 v reprezentácii. Môj prvý turnaj som odohrala v Maribore v Slovinsku vlani v decembri. V klube hrám s číslom 12 a nosím ho aj v repre. Dlho som bola v tíme najmladšia, musela som babám nosiť pitie, starať sa o dresy. Pred pár týždňami k nám prišlo dievča narodené v r. 2000 a tak to už robí ona. Stretávame sa jeden víkend v mesiaci na sústredeniach. Je to málo a potrebovali by sme hrať spolu častejšie. Také Češky mávajú sústredenia dvakrát do mesiaca, majú lepšiu finančnú podporu štátu. U nás je situácia, aká je.

Na akom poste hrávaš?

Podľa výšky, mám 180 cm, by som mala byť smečiarka, ale som nahrávačka. Teda ja riadim hru, myslím na ihrisku za všetkých, plánujem. Nechcela som to robiť, ale ľudia znalí volejbalu pozreli na mňa, moje ruky a prsty a rozhodli, že budem dobrá nahrávačka. A stalo sa. Je nás málo a pri kombinácií mojej výšky a myslenia som vo svojej kategórii na Slovensku najlepšia.

Práve si sa vrátila z turnaja v Čechách. Ako bolo?

Hrali sme v meste Břeclav. Bol to Turnaj olympijských nádejí za účasti šiestich štátov – Nemecko, Maďarsko, Česko, Bulharsko, Rusko a my. Tréner nás pochválil, dokázali sme vyhrať nad Nemkami a Maďarkami. Na to, koľko sa ako tím stretávame a máme spolu nahrané, je to úspech. Celé naše snaženie smeruje ku kvalifikácii na ME v roku 2015.

Bolí volejbal?

Volejbal je kolektívny šport a u nás nemá takú popularitu ako napr. v Poľsku. Pri predpoklade dostatočnej výšky ho môže hrať každý. Je to veľmi dynamický šport s veľkou záťažou na kĺby. Zranenia a výrony vidíme často. Ja som stálou hráčkou VK Brusno a trénujem 5x týždenne, silová príprava sa strieda s hráčskym tréningom. Cez víkendy máme zápasy, plus reprezentačné sústredenia v Nitre. Dievčatá na športovom gympli v Nitre trénujú dvojfázovo, 9x týždenne. Ale to je už na

úkor zdravia, keď potom 18-19 ročné baby musia chodiť v ortézach. Preto je dôležitá správna výživa, dopĺňanie minerálov, regenerácia, oddych, rehabilitácie. A disciplína, teda žiadne ponocovanie. Najlepšie si kĺby oddýchnu pri plávaní a bicyklovaní. Mňa trápili chvíľu kríže, ale masáž, ortopéd a moja mama, ktorá ma ošetruje a masíruje, to vyriešili. Keď som ako 12-ročná veľmi rýchlo vyrástla, boleli ma kolená, pretože chrupavky nestíhali tak rýchlo rásť. Aj to už je v poriadku. A odreniny a modriny sa nepočítajú.

Čo ťa čaká najbližšie?

Teraz máme pauzu. Sústredenie nám začína v auguste a potom hneď turnaj v Maďarsku. Už to pre mňa nie je také stresujúce a vyčerpávajúce ako pred rokom, keď som začínala. Vtedy sa ma tréner Ladislav Popeláš opýtal, že kde to Brusno vlastne je? Odpovedala som, že pri Banskej Bystrici, ale všade hovorím, že ja som z Medzibrodu.

Dominika, prajeme Ti pevné zdravie a veľa športového šťastia pri dosahovaní ďalších tvojich cieľov.

-ks-

Úspešná záchranárska jar

Po nevydarenej jesennej časti, v ktorej naši chlapci získali vplyvom viacerých zranení a takisto niekoľkých smolných prehier v tesných zápasoch iba 13 bodov bolo jasné, že v jarnej časti ich čaká tuhý boj o záchranu. V zime nedošlo k výrazným zmenám v kádri, jedinou posilou sa stal odchovanec Ivan Belluš, ktorý sa vrátil do Medzibrodu na prestup z Dukly Banská Bystrica.

Veľmi dôležitý bol už úvodný zápas proti priamemu konkurentovi v boji o záchranu - družstvu Krupiny. Naši hráči však tento zápas zvládli s prehľadom a po víťazstve 5:0 si potvrdili, že majú kvality na vyššie ako spodné priečky tabuľky. Potom však z ďalších 4 zápasov dosiahli iba povinné víťazstvo 0:3 na pôde beznádejne posledných Dudiniec a stratili drahocenné body za domáce remízy proti Šalkovej a Č. Balogu. Našťastie sa im podarilo zvládnuť ďalší zlomový domáci duel proti Podlaviciam v pomere 4:0. Rozhodujúci krok chlapci urobili rozmedzí 21. - 23. kola, keď im plný 9-bodový zisk z týchto zápasov prakticky definitívne zaručil účasť v krajskej súťaži aj v budúcom súťažnom ročníku. Čiernou škvrnou za pomerne vydarenou jarnou časťou bol rozlúčkový zápas na Hrochoti, kde sme so zlým prístupom prehrávali už po dvadsiatich minútach 0:3 a nakoniec sme sezónu ukončili zahanbujúcim debaklom v pomere 1:5. Prístup hlavne mladších hráčov nebol vo viacerých zápasoch optimálny a musia si uvedomiť, že na ihrisku môžu byť iba 11-ti a takisto, že rady od trénerov a funkcionárov sú myslené v dobrom. Je predsa nemysliteľné, aby si dovolili hrubo osočovať viacerých ľudí za oprávnenú kritiku.

Dorastenecké družstvo vstúpilo do jarnej časti pod vedením nového trénera Andreja Smidu, ktorý prešiel k vyššej kategórii od prípravky. Chlapci pod jeho vedením poctivo trénovali a postupne sa to začalo prejavovať aj v majstrovských zápasoch. V úvodných 4 kolách získali iba 1 bod, ale v ďalších 8 kolách obdivuhodných 18 bodov za 6 víťazstiev. Dobrý záver súťaže ukázal, že družstvo má budúcnosť a chlapci sa pod vedením trénera môžu ďalej zlepšovať a napredovať.

Prípravku prebral od jarnej časti Ľubo Huťka a je naozaj potešiteľné, že aj vplyvom p. učiteľky Katky Luptákovej, ktorá urobila v škole nábor chlapcov sa tréningov a turnajov zúčastňovalo dostatok detí. V tejto najmenšej kategórii nie sú výsledky prvoradé. Dôležité je, aby sa v deťoch vzbudila láska k futbalu.

Na záver by sa chcel výbor TJ Sokol Medzibrod touto formou poďakovať všetkým svojim fanúšikom, sponzorom a aj ostatným, ktorí akokoľvek formou prispeli k rozvoju nášho futbalu a k záchrane A družstva v krajskej súťaži.

5. liga dospelí skupina C

1.	Šalková	26	16	5	5	51:21	53
2.	Hriňová	26	15	5	6	51:21	50
3.	Repište	26	14	4	8	41:29	46
4.	Pliešovce	26	11	7	8	43:32	40
5.	Č. Balog	26	12	4	10	46:37	40
6.	Priechod	26	11	6	9	39:32	39
7.	Sásová	26	10	7	9	52:40	37
8.	**Medzibrod**	**26**	**11**	**3**	**12**	**52:48**	**36**
9.	Hrochoť	26	11	3	12	47:50	36
10.	Slov. Ľupča	26	9	7	10	38:47	34
11.	Podlavice	26	9	6	11	31:45	33
12.	Jakub	26	9	4	13	39:59	31
13.	Krupina	26	7	6	13	29:41	27
14.	Dudince	26	2	3	21	21:78	9

4. liga dorastu skupina C

1.	Očová	24	20	1	3	80:22	61
2.	Braväcovo	24	17	2	5	75:40	53
3.	Bzovík	24	15	6	3	86:33	51
4.	Kremnica	24	15	2	7	111:37	47
5.	Selce	24	15	1	8	57:50	46
6.	Dobrá Niva	24	10	6	8	62:36	36
7.	**Medzibrod**	**24**	**10**	**2**	**12**	**49:55**	**32**
8.	Hliník n. Hron.	24	9	2	13	49:76	29
9.	Pliešovce	24	8	0	16	45:71	24
10.	Kováčová	24	6	4	14	48:80	22
11.	Slov. Ľupča	24	5	3	16	35:100	18
12.	Jánova Lehota	24	4	4	16	31:92	16
13.	Kriváň	24	4	3	17	36:72	15

(ihu)

RAKÁRIK štvrťročník o dianí v Medzibrode 2/2014 ■ Vydáva a distribuuje zadarmo do všetkých domácností Obec Medzibrod ■ Tlač a grafické spracovanie: DALI-BB, s.r.o., Banská Bystrica ■ Redakcia: Katarína Sálišová, Andrea Bellušová, Ing. Silvia Tešínska, Ing. Ivan Huťka ■ Okienko malého Rakárika: Mgr. Miriam Kabáčová, Mgr. Katarína Luptáková ■ Sídlo redakcie je na obecnom úrade, email: rakarik@atlas.sk ■ Neprešlo jazykovou úpravou.